

Kom maar te voorschijn!

Liturgiesuggesties:

Gezang 328: 1, 2 en 3

Psalm 108: 1 en 2

Psalm 119: 65 en 66

Schriftlezing: Lucas 19: 1-10

Gezang 326: 1, 2 en 4

Na verkondiging: Gezang 487: 1, 2 en 3

Gezang 479: 1, 3 en 4

*

Gemeente van onze Here Jezus Christus, jongens en meisjes, broeders en zusters,

Er was eens een gelukzoeker die jarenlang gezocht had naar een grote schat. Ergens in een afgesloten kloof zou die schat zich in een grot moeten bevinden. Toen hij die kloof ontdekte, merkte hij - tot zijn teleurstelling - dat deze door hoge muren omringd was.

En dat de deuren - die zijn schatplaats afsloten - niet te forceren waren.

Een adelaar bood aan ... hem over de kloof heen te dragen en hem vlak bij de grot neer te zetten.

Daar aangekomen vond de man niet alleen de schat ...

Hij ontdekte ook dat de deuren zonder veel moeite - aan de binnenkant - geopend konden worden.

Ze waren afgesloten met grendels, die een kind met één vinger weg kon schuiven. Zo kon hij - met de schat die hij gevonden had - een nieuw leven beginnen.

Zijn zoektocht was niet tevergeefs geweest.

Hoe het de fortuinlijke man verder verging vertelt het verhaal niet.

Waarom dit verhaal?

Ieder mens is jongelui, gemeente, in z'n leven op zoek naar geluk.

De één zoekt naar een 'schat' in z'n leven.

Een ander zoekt naar méér, iets diepers, iets waardevollers.

Gelukzoekers zijn we ... allemaal.

Je kunt bij die zoektocht ook voor dichte deuren en hoge muren komen te staan.

Je kunt in je leven op een zeker moment zelfs helemaal vastgelopen zijn.

Wat is het dan waardevol als je je aan de Here Jezus durft toe te vertrouwen.

Op zijn vleugels wordt je boven dichte deuren en hoge muren heen gedragen.

Een ontmoeting met de Here Jezus kan je weer verder helpen bij je zoektocht door het leven.

Dat overkwam Zacheüs, de belastinginspecteur van Jericho.

Lucas vertelt ons daarover in het bijbelgedeelte dat we samen hebben gelezen.

*

Zacheüs is een tolontvanger.

Hij is de baas van alle belastingontvangers van Jericho.

Schatrijk, weet Lucas ons te vertellen.
Er gaat heel wat geld door z'n vingers.
Want Jericho is een belangrijke handelsplaats.
Dat was het al in de tijd van Jozua en de intocht van de Israëlieten in Kanaän.
Jericho - op de grens tussen het Over-Jordaanse en Kanaän is de toegangspoort tot het - door God - beloofde land.
Een land overvloeiende van welvaart: melk en honing.
Wie Jericho in bezit heeft, heeft de sleutel in handen, die toegang geeft tot het beloofde land.
Een sterke stad.
Hoge en dubbeldikke muren ter bescherming en verdediging.
Een rijke stad.
Want er is veel handel en grensverkeer in deze oase aan de rand van Kanaän.
En over al die goederen, die de grens overgaan moet belasting worden betaald.
We weten dat er via Jericho nogal wat kostbare balsem werd verhandeld.
Zo komt er heel wat geld in het laatje van de tollenaars.
Ze verdienen er goed aan.
En er is zelfs zóveel werk aan de winkel, dat in Jericho meer dan één tolontvanger er een dik belegde boterham aan overhoudt.

Zacheüs is het hoofd van de tolontvangers.
Hij heeft - met een half jaar vooruit - de tolhuizen van Jericho gepacht van de Romeinse bezetters.
Hij krijgt de vrije hand - en de bescherming van de Romeinen - om op zijn beurt, de reeds voorgeschoten belasting te innen.
Hoofdtolontvanger.
De baas, de werkgever van alle andere tollenaars van Jericho.
De hoogste in rang.
En al mocht Zacheüs maar een klein mannetje zijn ... hij had zich weten op te werken naar de top.
Hij heeft dan ook alles wat z'n hartje begeert.
Hij kan kopen waar hij zin in heeft.
Elke dag verdient hij er meer geld bij.
Maatschappelijk gezien heeft hij het 'gemaakt'.
Rijk gezegend met aardse zaken.
Wat dan wil je nog meer?

En toch ... Van binnen is Zacheüs leeg en arm.
Want Zacheüs ... moet je weten is vastgelopen in z'n leven.
Wat is er met hem aan de hand?
Een gesprek - anders dan over zaken - is niet mogelijk.
Zacheüs is bezeten van het geld.
Dat is de 'schat' van zijn leven.
De mensen kijken hem niet meer aan.
Meestal lopen ze met een grote boog om hem heen.
't Is net alsof Zacheüs een besmettelijke ziekte heeft.
Hij is ook besmet.
Zacheüs is ... onrein!
Zacheüs is een ... landverrader!

Want om hun grote wereldrijk en hun immense legers te kunnen financieren, moesten de Romeinse bezetters zware belastingen heffen in alle landen die zij overheersten. Net als andere volken, verzetten ook de Joden zich tegen deze belastingmaatregel. Ze moesten - of ze nu wilden of niet - toch betalen.

Tolontvangers waren daarom de meest gehate mensen in Israël.

Het waren Joden, die ervoor gekozen hadden om voor de Romeinen te werken.

Ze werden gezien als landverraders.

Zacheüs - zijn naam betekent eigenlijk 'de reine' ... is daarmee - in hun ogen - onrein geworden.

'Rein' wil hier zeggen: iemand die leeft ... op de manier zoals God het bedoelt.

Iemand die luistert naar Gods wil en zich ook - in zijn dagelijks leven - aan Gods geboden houdt.

Zacheüs, de reine.

Bij een tollenaar staat die naam als een vlag op een modderschuit.

Want Zacheüs, 'de reine', gedraagt zich 'onrein'.

Hij perst de mensen hun geld af.

Méér dan ze in werkelijkheid moeten betalen.

Bovendien werkt hij ook nog voor de vijand.

Nou, daar loop je toch - als het even kan - met een grote boog ... omheen?

On-reinen moest je mijden als een drager van een besmettelijke ziekte.

Zacheüs, kleine man, mag zich fortuinlijk / mag zich schatrijk voelen, maar ondertussen ...

Zacheüs is vastgelopen.

Ook in de synagoge - de plaatselijke 'kerk' van de Joden - hoeft hij z'n gezicht niet meer te laten zien.

Hij staat 'onder de tucht / onder censuur' zouden wij zeggen.

Want niemand die 'onrein' was, mocht het huis van de HERE binnengaan.

Niemand die 'onrein' was mocht deelnemen aan de eredienst.

Zacheüs stond er buiten.

Zacheüs telt niet meer mee.

Maatschappelijk niet - en godsdienstig niet.

Natuurlijk had hij daar zelf voor gekozen.

Hij had er immers zelf voor gekozen om tolontvanger te worden.

Nou, dan hád hij ook kunnen weten, dat hij zich daarmee ... onbemind, gehaat zou maken.

Maar toch ... T

och kun je je voorstellen dat dat gevoel van alleen-zijn ... in de praktijk veel erger blijkt te zijn, dan je je van te voren had kunnen indenken.

*

Intussen lopen de straten van Jericho vol.

De mensen hebben hun werk in de steek gelaten.

Wat is er aan de hand?

'Rabbi Jezus komt vandaag voorbij!'

Het wordt dringen langs de straten en op het marktplein van Jericho.

Iedereen wil Jezus zien.

Er doen zoveel verhalen over Hem de ronde.
Hij doet wonderen. Hij geneest mensen.
En Hij vertelt over God, maar op een heel andere manier dan de godsdienstleraars dat doen.
Bovendien ... die rabbi Jezus ... dat is iemand, waarvan de mensen zeggen dat Hij heel anders staat tegenover tollenaars en zondaars.
Jezus, die zelfs een voormalige collega van Zacheüs, Levi, als zijn discipel heeft geroepen.
Jezus, bij wie je je hart kunt uitstorten, zonder ook maar één ogenblik bang te zijn, dat Hij je niet serieus zou nemen ...
Heimelijk verlangt Zacheüs naar een ontmoeting met deze Meester.
Hij is vastbesloten Hem te zien.
Al is het maar voor even.
Onopvallend.
Hij wil - wat Jezus betreft - eerst eens de kat uit de boom kijken.

Lucas beschrijft het als volgt: "Zacheüs, een hoofdtolontvanger, die schatrijk was, probeerde Jezus te zien te krijgen.
Maar hij kon niet over de mensen heen kijken, omdat hij klein was."
Zacheüs doet een poging.
De mensen weten wie hij is.
Ze laten hem er niet door.
De kleine man krijgt geen kans om vooraan te staan.
Maar Zacheüs is vindingrijk.
En zo snel als z'n korte beentjes hem kunnen dragen, snelt hij vooruit.
Voor de Jezus' optocht uit.
Als een kat klimt Zacheüs - ongemerkt - in een wilde vijgenboom.

Een vijgenboom is makkelijk te beklimmen.
De boom heeft een korte stam.
Bovendien heeft een wilde vijgenboom grote bladeren.
Net als bij ons een kastanjeboom of een eikenboom.
De bedoeling van Zacheüs is duidelijk: hij wil Jezus zien, zonder zélf gezien te worden!
Zo zit hij daar te wachten in die vijgenboom.
En zoals hij zichzelf verstopt voor Jezus en de mensen ... heeft Zacheüs zich verstopt voor z'n eigen gevoelens.
Zijn verdriet, zijn eenzaamheid, zijn verloren zijn.
Als een kleine jongen, als een bang hoopje mens, dat zich tussen de takken en de bladeren net aan veilig voelt.

*

Lijkt, jongelui, gemeente, Zacheüs niet in veel opzichten op velen van ons?
Wie is er in z'n leven niet eens vast-gelopen?
- Dromen die je had ... ze kwamen niet uit.
- Idealen waarvoor je jezelf inzette ... ze zijn nooit werkelijkheid geworden.
- Vriendschappen, relaties ... ze zijn stuk gegaan.
- Je geloof ... je komt er maar niet verder mee.

Vastgelopen. Met jezelf, met anderen, met God.

En dan komt opeens Jezus voorbij in je leven.

Je hebt veel over Hem gehoord.

Je ouders hebben je de verhalen over zijn leven verteld.

Je hebt misschien zelf wel over Hem gelezen in je Bijbeltje. Maar ... is het in je leven wel eens echt tot een ontmoeting met Hem gekomen?

Misschien ben je wel net als Zacheüs.

Je wilt eerst de kat uit de boom kijken.

Je hebt je verstopt in je eigen vijgenboom met je teleurstellingen, met je verdriet, met je twijfels, met je vragen, met je twijfels.

Misschien dat je wel graag Jezus zou willen zien ...

Maar je wilt niet dat Hij jou ziet, zoals je bent.

Je verstopt je voor Hem.

Uit verlegenheid.

Uit schaamte.

Uit onzekerheid.

'Kom te voorschijn!'

*

Steeds dichterbij nadert de Jezus' optocht de boom van de tollenaar.

En dan, juist op dat moment, ziet Jezus ... Zacheüs.

Hij kijkt omhoog en Hij roept hem bij zijn naam.

"Zacheüs! Kom vlug uit die boom! Want Ik moet vandaag in je huis zijn!"

Weet je, jongelui, wat ik zo prachtig vind?

Dat Jezus Zacheüs ziet en hem bij zijn naam roept.

Jezus had net zo goed voorbij kunnen gaan.

Geen aandacht kunnen schenken aan Zacheüs.

Hem in z'n vijgenboom kunnen laten zitten.

Maar nee, juist op dat beslissende moment, kijkt Jezus omhoog en ziet Zacheüs.

Hij ziet een mens, die voor zijn volksgenoten 'de boom in kan' en dat ook letterlijk heeft gedaan.

Want zo gaat dat toch ...

Als je het gevoel hebt dat anderen je niet begrijpen ...

Als je het gevoel hebt dat je helemaal alleen staat, buitengesloten bent

Dan probeer je toch om je narigheid, je verdriet en je teleurstelling maar voor jezelf te houden ...

Als Jezus Zacheüs ziet, ziet Hij óók z'n verdriet, óók z'n eenzaamheid, óók z'n wanhoop.

En Hij roept: "Zacheüs!

Kom tevoorschijn. Kom vlug uit die boom!"

Er is, vandaag, jongelui, gemeente, iemand die je roept.

Die je roept bij je naam.

Die je kent. Die met je in gesprek wil komen.

"Ik moet vandaag in jouw huis zijn!"

Vandaag, zegt Jezus.

Morgen kan het te laat zijn. Het heeft haast.

Het moet vandaag de dag worden van je leven.

*

Let nog even op dat woordje “moet”.

Jezus móet in het huis van Zacheüs zijn.

Deze ontmoeting lag van te voren al vastgelegd in Gods plan.

Het heeft zo moeten zijn, dat Jezus - op weg naar Jeruzalem, om daar te lijden en te sterven ... dat Jezus op die weg nu uitgerekend Zacheüs moest ontmoeten.

Zacheüs, een onreine, een zondig mens.

Dat is het oordeel dat de mensen over hem hebben uitgesproken.

Maar Jezus noemt Zacheüs straks ... een zoon van Abraham.

Een mens die gelooft!

Want Zacheüs is niet voor niets uit zijn vijgenboom geklommen.

Een zoon van Abraham ... dat is een mens die in God gelooft.

Zoon van Abraham, de vader van alle gelovigen.

Zacheüs ... gelooft!

Hij gelooft dat Jezus zijn vastgelopen leven weer in gang kan brengen.

Zo is Zacheüs vandaag aangeraakt door de liefde en de vergeving van de Here Jezus.

Gastvrij ontvangt hij Jezus in zijn huis.

“Wat was hij blij!”

De mensen van Jericho begrijpen er niets van.

Ze mopperen en staan al gauw met hun oordeel over Jezus klaar.

“Nu is Hij nota bene bij die slechte man op bezoek gegaan.”

Zouden ze jaloers zijn?

Zouden ze zichzelf - geestelijk - hoger achten dan deze hoofdtolontvanger?

Het wordt in ieder geval feest in het huis van Zacheüs.

Een ontmoeting met Jezus, jongelui, heeft altijd gevolgen voor heel je bestaan.

“Here, zei hij, ik zal de helft van mijn rijkdom aan de armen geven.

En als ik teveel belasting heb laten betalen, zal ik hem vier keer zoveel teruggeven.”

Zacheüs moet wel heel rijk zijn geweest, als hij die toezegging waar wil maken.

Het is een belofte en een eed die hij uitspreekt voor Gods aangezicht.

Bovendien ... het is niets minder dan volledig en onherroepelijk je verleden de rug toe keren. Zacheüs begint op-nieuw.

Hij heeft zich be-keerd, om-gekeerd.

Een leven met God!

Zacheüs, een onreine, wordt door de ontmoeting met Jezus ... ‘rein’.

*

Het zou interessant zijn om te weten hoe het verder met Zacheüs is gegaan.

Lucas vertelt er verder niets over.

Hij richt het volle licht op Jezus.

Jezus, die op weg gaat naar Jeruzalem.

Daar zal Hij ter dood worden veroordeeld.

Daar zal Hij straks sterven aan een kruis.

Een doodlopende weg?

Nee! Jezus stond op uit de dood om ons, jou en mij te overtuigen van zijn overwinning.

Hij heeft het mogelijk gemaakt dat mensen zoals Zacheüs ... aangenomen worden tot kinderen van God.

Je kunt je, jongelui, gemeente, verbergen op je kamer met een eigen stereo, computer en tv.

Je kunt je verbergen in opvallende kleren en achter een brede glimlach op je gezicht.

Je kunt er alles aan doen om je onzekerheid en je eenzaamheid te camoufleren.

Maar Jezus breekt daar vandaag dwars doorheen.

Hij is op zoek naar jou.

Hij heeft je meer te bieden dan je zelf als 'schatten' in je leven kunt verzamelen.

Het leven! Nu en eeuwig!

Nee, Jezus loopt niet meer door de straten van Haarlem of van Velsersbroek.

Maar Hij laat wel zijn stem horen.

Zoals nu, in deze dienst.

Hij roept ook jou: 'Kom te voorschijn!'

Hij weet wat er in je leven allemaal mis is.

Hij kent je beter dan jij jezelf misschien kent.

Opeens hoor je zijn stem.

Dat is schrikken. 'Ik? Bedoelt U mij?'

Hij vraagt om bij je binnen te mogen komen.

Hij wil je levenshuis graag op orde brengen.

Je mag opnieuw beginnen.

Niet meer alleen, maar samen met Hem.

Weet je ... dan verandert alles.

Jezus volgen betekent ... dat Hij voortaan je leven bepaalt.

Hij laat je nooit meer alleen.

Hij maakt je duidelijk wat er mis is in je leven.

Hij wil het wegdoen.

Hij wil het vergeven.

Hij wil het genezen.

'Kom maar te voorschijn!'

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 9 mei 2002

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !